

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av Kv Gulin, Karlskrona

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2020

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2020). *Dendrokronologisk analys av Kv Gulin, Karlskrona*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2020:80). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

10 November 2020

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2020:80
Anton Hansson & Hans Linderson

DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV KV GULIN, KARLSKRONA

Uppdragsgivare: Arkeologerna, Statens historiska museer, Roxengatan 7, 582 73 Linköping
(ref. Magnus Stibéus, 010-480 81 66, magnus.stibeus@arkeologerna.com)

Område: Karlskrona **Prov nr:** 77483-77556 (ej 77542, 77546) **Antal Prov:** 72

Dendrokronologiskt objekt: Byggnad (börjar med 77483), Bryggstolpar (börjar med 77491), Broläggning vid bryggor (börjar med 77494), Broläggning N om ugnshus (börjar med 77549), Stolpe (77493), Diverse (77502, 77530), Ö-V hus (börjar med 77503), N-V hus (börjar med 77506), stolpe V om timmerkista (börjar med 77510), Planka (77532), Timmerkista (börjar med 77535), Latrin N om ugnshus (börjar med 77543), Ränna N om ugnshus (77547-77548), Rustbädd (börjar med 77556), Bryggfundament (77554)

Resultat:

Dendro nr:	Provnr;	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Proveniens; Kommentar (mer vågad datering inom parantes)
77483	610	Tall	122+2	Sp 52+2, Ej W	1842	1844-1866	A1
77484	611	Tall	152	Sp 67, Nära W	1848	1848-1853	A1
77485	612	Tall	152	Sp 64, Ej W	1816	1816-1852	A2
77486	2261	Gran	56	W	1755	V 1755/56	A
77487	2262	Gran	22	Ej W	Ej säker		A (E 1754)
77488	2263	Gran	60	Ej W	1754	E 1754	A
77491	3470	Gran	66; 3	W	1754	V 1754/55	A
77489	3471	Tall	74; 3	Sp 41, Ej W	Ej säker		(1728-1758)
77490	3472	Gran	44; 3	W	1754	V 1754/55	A
77492	3499	Tall	31	Sp 19, W	1712	V 1712/13	A
77498	3687	Tall	34	Sp 27, W	1773	V 1773/74	A
77499	3690	Tall	23	W	1773	V 1773/74	A
77500	3691	Gran	48; 3	W	Ej datering		
77501	3692	Tall	49	Sp 39, W	1755	V 1755/56	A1
77508	5874	Gran	38	W	Ej säker		(V 1754/55)
77509	5961	Tall	37	Sp 27, W	1712	V 1712/13	A
77512	6205	Tall	46; 3	Sp 34, W	1754	V 1754/55	A
77514	6372	Bok	51; 3	W	X		
77515	6378	Bok	62; 3	W	X		
77516	6384	Bok	59; 3	W	X		
77517	6390	Bok	50; 3	W	X		
77518	6396	Bok	61; 3	W	X		
77519	6402	Bok	43; 3	W	X		
77520	6408	Bok	39; 3	W	X		
77521	6449	Bok	45; 3	W	X		
77522	6455	Bok	62; 3	W	X		

77523	6462	Bok	61; 3	W	X		
77524	6468	Bok	49; 3	W	X		
77525	6474	Bok	51; 3	W	X		
77526	6734	Bok	43; 3	W	X		
77527	6777	Bok	63; 3	W	X		
77528	6785	Bok	67; 3	W	X		
77529	6794	Bok	43; 3	W	X		
77494	3651	Tall	79	Sp 64, Ej W	1780	1780-1791	A
77495	3652	Tall	129	Sp 72, Ej W	1779	1779-1807	A
77496	3653	Tall	21	Ej W	Ej datering		
77497	3654	Tall	84	Sp 44, Ej W	1784	1785-1815	A2
77549	8866	Tall	44	Sp 31, W	Ej säker		(V 1753/54)
77550	8867	Bok	42	Ej W	Ej datering		
77551	8868	Tall	19	Ej W	Ej datering		
77493	3500	Ek	16; 1	Ej Sp, Ej W	Ej datering		
77502	5206	Tall	68	Sp 34, Ej W	1681	1692-1722	A2
77503	5757	Gran	27+ew	W	Ej datering		
77504	5759	Tall	30	Ej W	Ej datering		
77505	5760	Tall	69	Sp 45, Nära W	1687	1687-1692	A2
77531	6820	Tall	41	Sp 29, W	1689	V 1689/90	A2
77533	6822	Tall	78	(Sp), Ej W	1675	E 1675	A2
77534	6823	Gran	37	Nära W	Ej datering		
77540	6901	Tall	109	Sp 70, Ej W	1686	1686-1691	A
77541	6902	Tall	95	Sp 47, W	1689	V 1689/90	A2
77513	6903	Gran	43	W	Ej datering		
77506	5832	Tall	95	Sp 22, Ej W	1633	1671-1711	A2
77507	5833	Tall	120	Sp 80, Ej W	1687	1687-1707	A1
77544	8862	Tall	109	Sp 62, Ej W	1687	1687-1725	A1
77545	8863	Tall	112	Sp 78, Nära W	1689	1689-1699	A2
77510	5967	Tall	36	Sp 20 (W)	Ej datering		
77511	5973	Tall	78	Sp 54, Ej W	1716	1716-1737	A2
77530	6819	Tall	78	Sp 40, Ej W	1687	1692-1722	A
77532	6821	Tall	217	Sp (90), Ej W	1681	1681-1711	A2; Extremt tätvuxen
77535	6829	Tall	72	Sp 44, Ej W	1698	1699-1729	A2
77536	6830	Tall	90	Sp 40, Ej W	1698	1703-1733	A2
77537	6831	Tall	37	Sp 22, W	1718	V 1718/19	A
77538	6832	Tall	39; 3	Sp 25, W	1718	V 1718/19	A
77539	6833	Tall	44	Sp 14, Ej W	1694	1710-1730	A
77543	8860	Gran	65	Ej W	1786	E 1786	A
77555	8861	Tall	58	Sp 36, W	1787	V 1787/88	A
77547	8864	Tall	97	Sp 55, W	1788	V 1788/89	A
77548	8865	Tall	57	Sp 42, W	1784	V 1784/85	A
77556	8869	Ek	41	Ej Sp, Ej W	Ej datering		
77552	8870	Tall	238	Sp 75, Ej W	Ej datering		Extremt tätvuxen
77553	8871	Gran	118	Nära W	Ej datering		Gren
77554	8872	Tall	72	Sp (40), Ej W	1667	1672-1702	A

Uppgifter inom parantes är osäkra

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Byggnad (börjar med 77483)

Två generationer virke finns i byggnaden. Vägstockarna i andra våningen (77486-77488) har avverkats **vinterhalvåret 1755/56**, om ett gemensamt fällningsår förutsätts. Regelstockarna och dubbeldörren (77483-77485) dateras till **1848-1852** om ett gemensamt fällningsår förutsätts.

Bryggstolpar (börjar med 77491)

Minst tre generationer virke framkommer i resultaten för bryggstolparna. Två stolpar (77492 samt 77509) avverkades **vinterhalvåret 1712/13**, tre stolpar (77491, 77490 samt 77512) avverkades **vinterhalvåret 1754/55** och två stolpar (77498-77499) avverkades **vinterhalvåret 1773/74**. Dessutom avverkades en stolpe, 77501, **vinterhalvåret 1755/56**.

Prov 77514-77529 är av bok och är alla avverkade samma år, X. Det har inte gått att knyta detta bokvirke till ett kalenderår, men vid jämförelse med fällningsåren ovan går det att se en viss förhöjd visuell korrelation mellan bokträden och vinterhalvåret 1712/13, men en sådan uppgift får anses vara spekulativ.

Broläggning vid bryggor (börjar med 77494)

Tre av fyra prov har gått att datera från broläggningen. Om ett gemensamt fällningsår förutsätts har virket avverkats någon gång **1785-1791**, vilket bör innebära att broläggningen är anlagd 1785-1791.

Broläggning N om ugnshus (börjar med 77549)

Proverna från broläggningen har ej gått att datera på grund av få årsringar i virket och att det i ett fall rör sig om en bok. Prov 77549 har med mindre säkerhet daterats till vinterhalvåret 1753/54, vilket om dateringen är korrekt kan peka på broläggningens anläggande.

Stolpe (77493)

Prov 77493 är från en ek med endast 16 ringar och har ej gått att datera.

Diverse (77502)

Prov 77502 har daterats till åren **1692-1722**.

Ö-V hus (börjar med 77503)

Fem av nio prov har gått att datera från Ö-V huset. Två prov uppvisar vankant och dateras till **vinterhalvåret 1689/90**. De tre övriga daterade proverna har beräknade fällningsår som möjliggör samtida avverkning. Således bör Ö-V-huset ha **uppförts 1690 eller möjligen något enstaka år senare**. Prov 77533 var dränkt i någon form av olja och det har därför inte gått att räkna antalet splintringar och en efterdatering har angivits.

N-V hus (börjar med 77506)

Samtliga fyra prover dateras och om de är avverkade vid ett gemensamt tillfälle har detta skett någon gång **1689-1699**. Således bör byggnaden vara **uppförd någon gång 1689-1699**, möjligen samtida med Ö-V huset.

Stolpe V om timmerkista (börjar med 77510)

Ett av två prov dateras, och har avverkats någon gång **1716-1737**. Stolpen kan alltså vara samtida med timmerkistan.

Diverse (77530)

Provet har daterats till **1692-1722**.

Planka (77532)

Plankan, som var extremt tätvuxen, har daterats till **1681-1711**.

Timmerkista (börjar med 77535)

Samtliga prov från timmerkistan dateras, och om ett gemensamt fällningsår förutsätts har virket avverkats **vinterhalvåret 1718/19**. Således bör timmerkistan ha **anlagts 1719 eller strax därefter**.

Latrin N om ugnshus (börjar med 77543)

Prov 77543 dateras till **efter 1786** och prov 77555 dateras till **vinterhalvåret 1787/88**. Har virket från de två proverna avverkats vid ett gemensamt tillfälle har detta skett vinterhalvåret 1787/88 och latrinen kan i så fall vara **anlagd 1788 eller strax därefter**.

Ränna N om ugnshus (börjar med 77547)

Prov 77547 har daterats till **vinterhalvåret 1788/89** och prov 77548 har daterats till **vinterhalvåret 1784/85**. Har rännan anlagts vid ett tillfälle har detta skett tidigast 1789.

Rustbädd (börjar med 77556)

Rustbädden har ej gått att datera. Prov 77552 är extremt tätvuxen vilket kan minska chansen för datering. Prov 77553 är en gren med ett stort ringbreddsmönster vilket minskar dateringsförmågan.

Bryggfundament (77554)

Prov 77554 dateras till **1672-1702** vilket innebär att bryggfundamentet kan vara anlagt någon gång 1672-1702.

Provenienser

Virket från Kv Gulin är sammansatt av virke från flera ståndorter och den inbördes korrelationen mellan proverna var generellt sett låg.

Virket som tillhör proveniensgrupp A kommer från ett område som innefattar norra Skåne, Blekinge och Småland. Prover som tillhör undergruppen A1 uppvisar högre korrelationer med skånska referens-kronologier och virket har därför troligtvis en skånsk härkomst. Prover som tillhör undergruppen A2 har högre korrelationer med småländska referens-kronologier och har troligen hämtats från Småland.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas

splinten observeras utanför ytterst/youngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891